

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

**PAPILDOMŲ FUNKCIONALUMŲ IR
KOMPONENTŲ, REIKALINGŲ
APLINKOSAUGINĖS INFORMACIJOS
ELEKTRONINIŲ PASLAUGŲ IŠVYSTYMO
ĮDIEGIMO IR INTEGRAVIMO PASLAUGOS**

TECHNINĖ UŽDUOTIS

(projektas)

Vilnius 2012

TURINYS

1.	Įvadas	3
1.1.	Dokumento paskirtis	3
1.2.	Susiję dokumentai	3
1.3.	Terminai, apibrėžimai ir sutrumpinimai	3
2.	AIEPI projekto papildomų funkcionalumų ir komponentų techninė užduotis	5
2.1.	Bendrieji reikalavimai keliami papildomai įgyvendinamiems komponentams	5
2.2.	Reikalavimai aplinkai įtaką darančių apskaitomų ūkinės veiklos objektų, įrenginių, taršos ir vandens šaltinių sąvado tvarkymo moduliui ir jo įdiegimui bei integravimui	5
2.3.	Reikalavimai funkcinių ir struktūrinių pokyčių, atsiradusių dėl teisės aktų pakeitimų, reglamentuojančių AIVIKS duomenų teikimo ir ataskaitų rengimo tvarką, įgyvendinimui (išanalizavimui, suprojektavimui ir realizavimui).....	6
2.4.	Reikalavimai maudyklų vandens kokybės stebėsenos duomenų tvarkymo aplinkos išoriniams duomenų teikėjams įdiegimui bei integravimui	7
2.5.	Reikalavimai pakrantės hidrometeorologinių postų neautomatinių matavimų tvarkymo funkcijų įdiegimui	7
2.6.	Reikalavimai klasifikatorių, juos suformuojant iš nesisteminių sąrašų, sukuriant jų palyginimui, tapačių ir panašių arba sinoniminių reikšmių nustatymui ir išeliminavimui skirtus mechanizmus, parengimui.....	7
2.7.	Papildomų funkcionalumų ir komponentų pateikimo ir įdiegimo terminai.....	8
2.8.	Reikalavimai dokumentacijai ir mokymams.....	8

1. Įvadas

1.1. Dokumento paskirtis

Techninės užduoties dokumentas yra skirtas nustatyti papildomų funkcionalumų ir komponentų, reikalingų aplinkosauginės informacijos elektroninių paslaugų išvystymui, įdiegimo ir integravimo paslaugų reikalavimus. Šis dokumentas yra pirkimo dokumentų bei numatomos sudaryti pirkimo sutarties sudedamoji dalis.

„Aplinkosauginės informacijos elektroninių paslaugų išvystymas“ projekto, įgyvendinamo pagal Valstybės projektų, finansuojamų pagal 2007-2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ VP2-3.1-IVPK-03-V priemonę, Intelektualios valdymo sistemos“, projektą „Aplinkosauginės informacijos elektroninių paslaugų išvystymas“ įgyvendinimo metu buvo atlikta gili informacinės sistemos poreikių analizė ir teisės aktų pasikeitimo įtaka kuriamai sistemai ir jos funkcionalumui.

Projekto vykdymo metu buvo nustatyta, kad be jau projekto techninėje užduotyje įvardinto funkcionalumo yra reikalinga įdiegti papildomą, kuris pašalina riziką, kad projekto metu įgyvendintas funkcionalumas bus neefektyviai naudojamas arba iš viso nepanaudojamas, nes trūksta funkcionalumą sąlygojančių ir techninėje užduotyje neįvardintų, bet sistemos funkcionalumui būtinų komponentų (kaip pav., apskaitomų ūkinės veiklos objektų sąvado tvarkymo modulio sukūrimas ir pan). Taip pat tai duos papildomą socialinę ekonominę naudą, nes išplečia numatytų elektroninių paslaugų taikymo sferą ir panaudojimo kompleksiskumą. Įgyvendinant apjungtas duomenų tvarkymo ir veiklos valdymo (tam reikalingas papildomų funkcijų įgyvendinimas) funkcijas gaunamas papildomas sistemos įdiegimo efektas, taupantis darbo laiką ir materialines sąnaudas.

Tolimesniuose dokumento skyriuose yra pateiktos detalios papildomai būtinų įgyvendinti komponentų funkcionalumo specifikacijos.

1.2. Susiję dokumentai

Dokumentas, turintis sąsają su šiuo dokumentu:

Aplinkosauginės informacijos elektroninių paslaugų išvystymas projekto, įgyvendinamo pagal Valstybės projektų, finansuojamų pagal 2007-2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ VP2-3.1-IVPK-03-V priemonę, Intelektualios valdymo sistemos“, techninė užduotis.

1.3. Terminai, apibrėžimai ir sutrumpinimai

Lentelė 1. Naudotų terminų ir sutrumpinimų aprašymas

Eil. Nr.	Terminas / Trumpinys	Aprašymas
1.	AIEPI	Aplinkos informacijos elektroninių paslaugų išvystymas
2.	Duomenų teikimo sistema	Aplinkos informacijos portalo dalis, skirta ūkio subjektų atsovams teikti privalomų ataskaitų ir kitus duomenis į AIVIKS.
3.	Duomenų pateiktis	Duomenų pateiktys – iš anksto apibrėžtos numatytų struktūrų bei pavidalo ataskaitos.
4.	Įrenginys	Vienoje teritorijoje esantis stacionarus technikos objektas, kuriame vykdoma viena arba kelių rūšių tiesiogiai ir techniškai susijusi ūkinė veikla, galinti turėti įtakos aplinkos taršai.

5.	Maudykla	Oficialiai įteisinta vieta, skirta maudytis vienu metu ne mažiau kaip šimtui žmonių per maudymosi sezono piko metą.
6.	Taršos šaltinis	Paprastai įrenginio dalis, per kurią teršalai patenka į aplinką (išmetami į orą, išleidžiami į vandenį ir pan.), pavyzdžiui, kaminas, nuotekų išleistuvas ir kt. Išsklaidytos taršos atveju taršos šaltinis yra pats ūkinės veiklos objektas (pvz.– sąvartynas, įmonės teritorija ir pan).
7.	Tema	Aplinkosaugos sritis, kurių duomenis tvarkomi AIVIKS, pvz., paviršinis vanduo, aplinkos oras.
8.	Ūkinės veiklos objektas	Vieta, kurioje yra vienas arba keli vieno ūkio subjekto eksploatuojami ūkinės veiklos vykdymui įrenginiai, veikiantys aplinką ir jos gamtos išteklius, pavyzdžiui, naudojantys vandens išteklius, išmetantys teršalus į aplinkos orą, išleidžiantys paviršines nuotekas į paviršinio vandens telkinius ir pan.
9.	Ūkio subjektas (ŪS)	Ūkio subjektas - tai juridinis asmuo ar jo filialas (atstovybė) arba fizinis asmuo, neturintis juridinio asmens teisių, kurio ūkinės veiklos poveikis aplinkai apskaitomas AIVIKS.
10.	Vidinė sistema	AIVIKS dalis, prieinama vidiniams sistemos naudotojams.

2. AIEPI projekto papildomų funkcionalumų ir komponentų techninė užduotis

2.1. Bendrieji reikalavimai keliami papildomai įgyvendinamiems komponentams

1. Bendrieji reikalavimai, keliami papildomai specifikuotam funkcionalumui, neturi prieštarauti „Aplinkosauginės informacijos elektroninių paslaugų išvystymas“ (toliau – AIEPI) techninės užduoties reikalavimams nurodytiems skyriuje „4.2.2. Bendrieji reikalavimai“.
2. Naujai kuriamos naudotojų sąsajos neturi prieštarauti AIEPI techninės užduoties reikalavimams nurodytiems skyriuje „4.2.4. Reikalavimai vartotojų sąsajoms“.
3. Naujai kuriamų modulių arba atliekamų jau sukurtų AIVIKS modulių modifikavimas turi būti suderinti su jau sukurta sistemos dalimi.

2.2. Reikalavimai aplinkai įtaką darančių apskaitomų ūkinės veiklos objektų, įrenginių, taršos ir vandens šaltinių sąvado tvarkymo moduliui ir jo įdiegimui bei integravimui

4. Turi būti įdiegtas modulis, leidžiantis sistemoje įvesti ir tvarkyti aplinkai įtaką darančių apskaitomų ūkinės veiklos objektų, įrenginių, taršos ir vandens šaltinių (toliau – AIVIKS taršos objektų) sąvado duomenis, bendrus visų sričių ūkio subjektų teikiamoms AIVIKS pagalba ataskaitoms.
5. AIVIKS taršos objektų sąvado tvarkymo modulyje turi būti galimybė tvarkyti išvardintų kategorijų duomenis:
 - Ūkinės veiklos objektų
 - Įrenginių
 - Taršos šaltinių
 - Vandens šaltinių
6. Modulis turi leisti AIVIKS taršos objektų sąvado duomenis įvesti, tvarkyti ir peržiūrėti vidinėje sistemoje.
7. Modulis turi leisti AIVIKS taršos objektų sąvado duomenis (įrenginių, taršos šaltinių, vandens šaltinių ir) įvesti, tvarkyti ir peržiūrėti duomenų teikimo sistemoje ūkio subjekto kontekste. Ūkinės veiklos objektų duomenis ūkio subjektas turi galėti tik peržiūrėti, bet ne koreguoti
8. AIVIKS taršos objektų sąvado tvarkymo modulyje turi būti nurodytos priklausomybės tarp skirtingų kategorijų objektų, atsižvelgiant į AIEPI projekto metu identifikuotus apribojimus.
9. Turi būti įdiegtos priemonės vidinės sistemos naudotojams patikslinti ir / arba patvirtinti duomenų teikimo portale pateiktus AIVIKS taršos objektų sąvado duomenis.
10. Turi būti įdiegtos priemonės patvirtintiems AIVIKS taršos objektų sąvado duomenims teikti pastabas / patikslinimus duomenų teikimo sistemoje.
11. Turi būti realizuota galimybė patikrinti AIVIKS taršos objektų sąvade įvestų duomenų teisingumą (pvz., laukų privalomumas priklausomai nuo objekto kategorijos).
12. Turi būti realizuota galimybė naudotojui AIVIKS taršos objektų sąvade įvedant duomenis turėti automatinę dalies jų (pvz., kodo) užpildymą. Konkrečios automatinio užpildymo apimtys bus suderinto čio projekto įgyvendinimo metu..

2.3. Reikalavimai funkcinių ir struktūrinių pokyčių, atsiradusių dėl teisės aktų pakeitimų, reglamentuojančių AIVIKS duomenų teikimo ir ataskaitų rengimo tvarką, įgyvendinimui (išanalizavimui, suprojektavimui ir realizavimui)

13. Turi būti išnagrinėti ūkio subjektų monitoringo nuostatų „Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymas Nr. D1-546 „Dėl ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“. Pakeitimų data: 2011 m. spalio 4 d. įsakymo Nr. D1-772“ pakeitimai, kurie įtakoja žemiau išvardintas veiklos sritis:

- ūkio subjektų aplinkos monitoringą
- vandens naudojimo ir nuotekų tvarkymo metinę apskaitą, kurioje apskaitomi teršalai gauti iš ūkio subjektų aplinkos monitoringo
- aplinkos oro taršos metinė apskaita, kurioje apskaitomi teršalai gauti iš ūkio subjektų aplinkos monitoringo
- aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizaciją.

14. Turi būti išanalizuota pasikeitusių ūkio subjektų monitoringo nuostatų įtaką išvardintoms sritims, perprojektuotas, perprogramuotas duomenų modelis ir susijusios naudotojų sąsajos:

- Su nuotekomis išleidžiamų teršalų monitoringo duomenys
- Iš oro taršos šaltinių išmetamų teršalų monitoringo duomenys
- Poveikio vandens ir oro kokybei monitoringo duomenys
- Atsiskaitomo nuotekų išleistuvo monitoringo duomenys
- Atsiskaitomo oro taršos šaltinio monitoringo duomenys
- Poveikio paviršinio vandens kokybei monitoringo duomenys
- Poveikio aplinkos oro kokybei monitoringo duomenys
- Vandens naudojimo apskaita
- Nuotekų tvarkymo apskaita
- Aplinkos oro taršos apskaitos metinės ataskaitos duomenys
- Aplinkos oro taršos inventorizacijos ataskaita

15. Turi būti išanalizuota pasikeitusių ūkio subjektų monitoringo nuostatų įtaka jau suprogramuotam automatiniam sistemos funkcionalumui ir atlikti atnaujinimai žemiau paminėtame funkcionalume (galutinį poreikį nustatyti išanalizavus teisės akto pasikeitimo įtaką):

- Automatinis pateikiamų duomenų užpildymas (pvz., išleidžiamų teršalų)
- Pirminės patikros vykdymas.

16. Remiantis ūkio subjektų monitoringo pakeitimais turi būti pakartotinai išanalizuotos, perprojektuotos ir perprogramuotos duomenų pateiktys, skirtos duomenų teikėjams:

- Ūkio subjekto į vandenį išleidžiamų teršalų monitoringo duomenys
- Ūkio subjekto į orą išleidžiamų teršalų monitoringo duomenys
- Ūkio subjekto poveikio paviršiniam vandeniui monitoringo duomenys
- Ūkio subjekto poveikio aplinkos orui monitoringo duomenys.

2.4. Reikalavimai maudyklų vandens kokybės stebėsenos duomenų tvarkymo aplinkos išoriniams duomenų teikėjams įdiegimui bei integravimui

17. Turi būti įdiegtos priemonės, leidžiančios sistemos pagalba įvesti ir pateikti maudyklų vandens kokybės stebėsenos ataskaitos duomenis duomenų teikimo sistemoje.
18. Turi būti įdiegtos priemonės, leidžiančios sistemos pagalba vidinėje ir duomenų teikimo sistemoje užregistruotas maudyklų vandens kokybės stebėsenos ataskaitas tikrinti, tikslinti, priimti vidinėje sistemoje arba grąžinti tikslinimui, nurodant neatitikimus, duomenų teikėjui duomenų teikimo sistemoje.
19. Turi būti realizuota galimybė atsakingai institucijai priėmus maudyklų vandens kokybės stebėsenos ataskaitas, siųsti el. pranešimus duomenų teikėjams duomenų teikimo sistemoje.
20. Turi būti realizuota galimybė eksportuoti nurodyto laikotarpio savivaldybės pateiktus maudyklų vandens kokybės stebėsenos ataskaitų duomenis į apibrėžtą duomenų failą.

2.5. Reikalavimai pakrantės hidrometeorologinių postų neautomatinių matavimų tvarkymo funkcijų įdiegimui

21. Turi būti įdiegtos priemonės, leidžiančios sistemos pagalba įvesti ir tvarkyti pakrantės hidrometeorologijos postuose vykdomų periodinių matavimų duomenis.
22. Įdiegtos priemonės turi leisti patogiai, paprastai ir greitai įvesti matavimų duomenis, pakopijavimo būdu nurodant ankstesnio laikotarpio įvestų parametrų sąrašą.
23. Turi būti realizuota galimybė atlikti masinį patvirtinimą pagal suderintus parametrus pasirinktiems matavimams.

2.6. Reikalavimai klasifikatorių, juos suformuojant iš nesisteminių sąrašų, sukuriant jų palyginimui, tapačių ir panašių arba sinoniminių reikšmių nustatymui ir išeliminavimui skirtus mechanizmus, parengimui

24. Turi būti išanalizuotos įvairios klasifikatorių duomenų paruošimui reikalingų šaltinių, iš kurių užsakovas nėra pajėgus rankiniu būdu paruošti klasifikatorių duomenis, struktūros.
25. Turi būti išanalizuoti įvairių klasifikatorių duomenų paruošimui reikalingų šaltinių, iš kurių užsakovas nėra pajėgus rankiniu būdu paruošti klasifikatorių duomenis, duomenys. Turi būti sukurtos priemonės iš nustatytų šaltinių išrinkti klasifikatorių duomenis, kuriuos numatoma naudoti AIVIKS.
26. Šios analizės pagrindu parengtus klasifikatorius suderinti su Užsakovu. Turi būti parinktos priemonės ir parengtos struktūros, kuriomis klasifikatorių duomenys pateikiami derinti Užsakovui.
27. Užsakovas klasifikatorių derinimo priemone turi galėti tvarkyti pateiktus klasifikatorius, t. y. nurodyti konvertuojamo klasifikatoriaus reikšmės naują reikšmę arba kitą jau egzistuojančią (reikšmių vienodinimas), papildyti klasifikatorių trūkstamais duomenimis. Tokių būdu užtikrinant ne tik AIVIKS klasifikatorių, bet ir pačių klasifikatorių duomenų vieningumą.
28. Užsakovui pageidaujant, turi būti pateikti klasifikatorių duomenų patikslinimai, t. y. iš klasifikatorių duomenų šaltinių išrinkti su klasifikatorių duomenimis susieti duomenys (kiekis bei patys duomenys). Šie duomenys turi būti gaunami vykdant klasifikatorių duomenų pateikimo procedūros veiksmus/reikalavimus.
29. Turi būti sukurtos priemonės, kuriomis būtų galima perkelti Užsakovo patikslintas klasifikatorių duomenų reikšmes į AIVIKS.

2.7. Papildomų funkcionalumų ir komponentų pateikimo ir įdiegimo terminai

Papildomų funkcionalumų ir komponentų pateikimo ir įdiegimo preliminarūs terminai pateikiami 2 lentelėje. Šie terminai šalių susitarimu gali būti pratęsimi, bet ne daugiau kaip 12 mėnesių.

2 lentelė. AIEPI projekto papildomų funkcionalumų ir komponentų pateikimo ir įdiegimo terminai

Papildomas sistemos komponentas	Sprendimo pateikimo terminas	Įdiegimo įgyvendinimo terminas
Aplinkai įtaką darančių apskaitomų ūkinės veiklos objektų, įrenginių, taršos ir vandens šaltinių sąvado tvarkymo modulis ir jo įdiegimas bei integravimas	Iki 2012-07-01	Iki 2012-08-10
Funkcinių ir struktūrinių pokyčių, atsiradusių dėl teisės aktų pakeitimų, reglamentuojančių AIVIKS duomenų teikimo ir ataskaitų rengimo tvarką, sprendinmų įgyvendinimas ir įdiegimas (išanalizavimas, suprojektavimas ir realizavimas)	Iki 2012-07-01	Iki 2012-08-10
Maudyklų vandens kokybės stebėsenos duomenų tvarkymo aplinkos išoriniams duomenų teikėjams įdiegimas ir integravimas	Iki 2012-07-01	Iki 2012-08-10
Pakrantės hidrometeorologinių postų neautomatinių matavimų tvarkymo funkcijų įdiegimas	Iki 2012-07-01	Iki 2012-08-10
Klasifikatorių, juos suformuojant iš nesisteminių sąrašų, sukuriant jų palyginimui, tapačių ir panašių arba sinoniminių reikšmių nustatymui ir išeliminavimui skirtų mechanizmų, parengimas	Iki 2012-07-01	Iki 2012-08-10

2.8. Reikalavimai dokumentacijai ir mokymams

Turi būti parengti ir su Perkančiąja organizacija suderinti tarpiniai darbiniai dokumentai ir pagal juos atliktas AIEPI dokumentų papildymas šioje techninėje užduotyje išvardintoms dalims:

- Duomenų modeliui.
- Posistemų specifikacijoms.
- Naudotojų vadovui.
- Administravimo vadovui.
- Testavimo, diegimo ir eksploatacijos dokumentacijai.

AIVIKS vartotojai turi būti apmokyti naudotis papildomais AIVIKS funkcionalumais ir komponentais. AIVIKS vartotojų mokymų programos ir mokymų medžiaga turi būti papildytos šioje techninėje užduotyje išvardintais papildomais AIVIKS funkcionalumais ir komponentais.